

Vaša Prava

Kao
Primaoca
Usluga
Mentalnog
Zdravlja
U Državi
Michigan

*Your
Rights*

BCS – 3/15/02

*Michigan Department
of Community Health*

MDCH

John Engler, Governor
James K. Haveman, Jr., Director

SADRŽAJ

Dio I: Opća prava

Opće informacije.....	1
Napomena	1
Pitanje sposobnosti	1
Pristanak.....	2
Dostojanstvo i poštovanje.....	3
Život bez zlostavljanja i zanemarivanja.....	4
Otisci prstiju, fotografije, zvučne i video trake, i upotreba jednosmjernog stakla	4
Povjerljivost i pristup vašim podacima.....	5
Prava vezana za životnu sredinu.....	6
Građanska prava	6

Dio II: Prava vezana za liječenje

Liječenje i podrška.....	11
Informacije o planiranju usmjerenom na pojedinca	14
Pitanja o lijekovima	17

Dio III: Prava vezana za prijem i otpuštanje

Procedura Dobrovoljnog prijema.....	19
Procedura nedobrovoljnog prijema.....	20
Sudsko saslušanje	21
Periodične procjene.....	23

Dio IV: Prava u bolničkoj i rezidencijalnoj sredini

Vaša pošta	25
Telefon	25
Posjetioci.....	26
Materijali za zabavu, informacije i vijesti	26
Vjerska prava	26
Predmeti u privatnom vlasništvu	27
Novac	28
Sloboda kretanja	28

Dio V: Prava iz oblasti sudske medicine

Nesposoban da prisustvuje sudenju (Incompetent to Stand Trial - IST)	31
Otsustvo krivice na osnovu mentalne neuračunljivosti (Not Guilty by Reason of Inanity - NGRI)	31

Dio VI: Žalbe i prigovori

Cách thức Đưa đơn Khiếu nại	33
Điều tra Khiếu nại của Bạn	33
Cách thức Khiếu nại một Quyết định	34
Hòa giải	36

Dio VII: Razne grupe za zastupanje vaših prava lợi37

DIO I: OPĆA PRAVA

Opće informacije

Kada primete usluge od ustanova za mentalno zdravlje, Zakon države Michigan o mentalnom zdravlju (Michigan's Mental Health Code) i drugi zakoni štite vaša prava. Naše osoblje je odgovorno za zaštitu vaših prava kada vam pruža usluge. Savjetujemo vam da postavljate pitanja vezana za vaše liječenje i za vaša prava, kao i da nam predlažete što mislite da je za vas najbolje. Ukoliko mislite da su vaša prava povrijeđena, trebalo bi da o tome obavijestite službenika/savjetnika za prava (Rights Officer/Advisor).

Napomena

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 706, 706a

Kada podnosite zahtjev, ili kada počnete primati usluge mentalnog zdravlja, dobit ćete informacije o pravima koja su vam zajamčena pod Poglavljem 7 i 7A dokumenta Mental Health Code. Uobičajeno je da vam se dade brošura sa sažetkom ovih prava, i da vam se dade na uvid kompletan primjerak ovih poglavlja.

Ako budete primali usluge od neke od lokalnih službi za mentalno zdravlje, dobit ćete također i jednu brošuru sa podacima vezanim za usluge koje vam stoje na raspolaganju, o grupama koje vas zastupaju i koje vam daju pomoć, i o drugim relevantnim podacima, uključujući proceduru za stupanje u vezu sa Službama za zaštitu i zastupanje države Michigan (Michigan Protection and Advocacy Services, Inc.)

Pitanje sposobnosti

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 702

Ako vam je sud odredio da se morate liječiti zbog vaših mentalnih problema, to ne znači da ste onespособljeni za život. I nadalje imate pravo posjedovati vozačku dozvolu, sklopiti brak i razvesti se, načiniti oporuku, kupovati i prodavati nekretnine, samostalno upravljati svojim poslovima i donositi odluke o većini stvari u svom životu. Prema vama ćemo se odnositi kao i prema svakoj drugoj osobi sve dotle dok sud ne donese odluku da ste zakonski nesposobni za samostalan život i dok vam ne imenuje staratelja. Sudac opunomoćuje staratelja da umjesto vas donosi određene odluke. U nekim slučajevima staratelj donosi najvažnije odluke; u drugima, staratelj odlučuje samo o određenim elementima koji su navedeni u sudskoj odredbi.

Ukoliko imate staratelja, a:

- smatrate da bi vam trebalo biti dozvoljeno da donosite više samostalnih odluka, ili
- smatrate da vam staratelj nije potreban, ili
- smatrate da vam treba neki drugi staratelj, u tom slučaju vi, ili vaš predstavnik, imate pravo od suda zatražiti promjenu starateljstva.

Pristanak

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 100 a[15]
Administrativno pravilo 330.7003

Potrebno je da dadete puni pristanak

- na vaše liječenje, ili
- da ustanova od koje primete usluge može drugima pružiti na uvid vaše osobne povjerljive podatke.

Da biste mogli dati puni pristanak:

- potrebno je da vam se objasne rizici, prednosti, i druge raspoložive mogućnosti vezane za tok liječenja i za propisane lijekova. (INFORMIRANOST)
- potrebno je da ste u stanju razumjeti podatke vezane za rizik, prednosti, te alternative u izboru, i razne posljedice. (RAZUMIJEVANJE)
- Ne smijete prihvatiti odluku pod prisilom niti pritiskom. Odluka koju donesete mora biti isključivo vaša. (DOBROVOLJNOST)

Ovaj pristanak mora biti:

- U pismenoj formi, a morate ga potpisati vi ili vaš zakonski predstavnik, ili
- To mora biti vaš usmeni pristanak posvjedočen i napisan od strane osobe koja u to vrijeme nije bila vaš liječnik.

Dostojanstvo i poštovanje

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 704, 711

Prema zakonu, od svih se pružalaca usluga za mentalno zdravlje zahtjeva da vas se tretira sa dostojanstvom i poštovanjem. Primjeri nepoštovanja pacijenta od strane osoblja uključuju: pogrдна imena, ismijavanje, zadirkivanje ili nepristojno ponašanje.

Prema članovima vaše porodice osoblje se također mora odnositi sa dostojanstvom i poštovanjem. Pored toga, potrebno je da im se omogući:

- Da mogu dati vaše osobne podatke stručnom osoblju koje je nadležno za vaše liječenje.
- Da zahtijevaju i dobiju općeobrazovne informacije o prirodi mentalnih oboljenja, o lijekovima i njihovim popratnim negativnim posljedicama.

- Da dobiju informacije o postojećim službama za podršku zastupničkim grupama, financijskoj pomoći, i strategijama za svakodnevno suočavanje sa ovim problemima.

Život bez zlostavljanja i zanemarivanja

Phần 722 Bộ luật Sức khỏe Tâm thần; Luật quản trị 330.7035

Vi imate pravo:

Da vas se ne zlostavlja fizički, seksualno ili na bilo koji drugi način. (Seksualno uznemiravanje se smatra zlostavljanjem.)

Da vas se ne zanemaruje.

Ako vas je netko zlostavljao ili zanemario, ili sumnjate da je druga osoba bila tome izložena, od vas se očekuje da smjesta takav slučaj prijavite službenoj osobi u Uredu za prava pacijenta (Office of Recipient Rights).

Otisci prstiju, fotografije, zvučne i video trake, i upotreba jednosmjernog stakla

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 724

Vi imate pravo:

Da ne dozvolite uzimanje otisaka prstiju, da vas fotografiraju, snimaju kazetofonom ili kamerom, ili promatraju kroz jednosmjerno staklo, ukoliko vi ili vaš zakonski predstavnik ne date za to pismeno odobrenje.

Zahtjevati da osoba koja vas želi fotografirati i snimati kazetofonom ili kamerom u obrazovne, informativne i društvene svrhe, ili radi liječenja, prvo mora od vas dobiti odobrenje. Bez vašeg odobrenja snimanje se neće dozvoliti.

Dok se vrši istraga da bi se ustanovilo da li su vaša prava bila povrijeđena, netko iz Rights Office-a će vas možda morati fotografirati. Fotografije će se čuvati u vašem dosijeu pod nadzorom Rights Office-a.

Kada nam više ne budu potrebni, ili nakon što vas otpustimo iz bolnice, otisci prstiju, fotografije, te zvučne i video snimke iz vašeg dosijea moraju vam se vratiti ili fizički uništiti.

Povjerljivost

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 748, 946

Vi imate pravo:

Da podaci o liječenju vaših mentalnih problema ostanu vaša privatna svojina. Podaci o vama i vašem liječenju ne mogu se dati nikome, osim ako se to ne zahtijeva ili dozvoljava zakonom. Ovdje su navedene situacije u kojima se povjerljivi podaci mogu dati na uvid:

- Ako se, prema zakonu ili sudskoj odredbi, vaši podaci moraju objelodaniti.
- Ako vi ili vaš zakonski predstavnik dadete pristanak.
- Ako su vaši podaci potrebni za dobijanje novčano-pravnih povlastica ili naknade za troškove vašeg liječenja.
- Ako su potrebni za naučno-istraživački rad iliza statističke svrhe, uz određenu zaštitu vašeg identiteta.
- Ako bi u slučaju vaše smrti vaš bračni drug ili drugi bliski član porodice zatrebao vaše podatke za upućivanje molbe za primanje beneficija.
- Ako kažete stručnjaku za mentalno zdravlje da namjeravate ozlijediti neku drugu osobu, taj stručnjak može obavijestiti o tome policiju ili osobu koju namjeravate povrijediti.

Pristup vašim podacima

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 748

Vi imate pravo:

Vidjeti svoje podatke. Nakon podnesenog zahtjeva, vi ili vaš zakonski predstavnik možete pročitati ili dobiti primjerak svih, ili

dijela, vaših podataka. Možda ćete morati platiti troškove fotokopiranja.

Ako ste odrasla osoba i sud vas nije ocijenio nesposobnom za život (nije imenovao staratelja za vas), podaci koji su uneseni u vaš dosije nakon 28. III 1996. godine ni pod kojim okolnostima ne smiju vam biti uskraćeni.

Ako vam se zabrani pristup podacima, vi ili vaš zastupnik možete uputiti prigovor na tu odluku. Obratite se službeniku/savjetniku za prava da vam pruži informacije o postupku podnošenja prigovora.

Ako vi ili vaš zakonski predstavnik smatrate da vaš dosije sadrži neispravne podatke, vi ili on/ona možete unijeti u taj dosije izjavu kojom se taj podatak ispravlja. Međutim, nemate pravo odstraniti ono što se već nalazi u vašem dosijeu.

Prava vezana za životnu sredinu

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 708

Vi imate pravo:

Liječenje u čistoj i sigurnoj sredini.

Ako ste na liječenju u okviru rezidencijalnog programa, ta sredina mora biti dobro osvijetljena, dovoljno zagrijana, mora imati svijež zrak, toplu i hladnu vodu, kupaonu sa punom privatnošću, mjesto za odlaganje osobnih stvari, i mora biti bez neprijatnih mirisa.

Građanska prava

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 740; Administrativno pravilo 330.7009

Unatoč tome što primete usluge od službe za mentalno zdravlje, građanska prava vam se ne mogu uskratiti. Vi imate pravo na obrazovanje, pravo na glasanje, te pravo na zaštitu od diskriminacije bazirane na:

- Životnoj dobi
- Boji
- Visini
- Etničkom porijeklu
- Fizičkom ili mentalnom invaliditetu
- Spolu
- Religiji
- Rasi
- Težini

* Informacije vezane za registraciju i glasanje mogu se dobiti od Recipient Rights Office-a.

Ako ste osoba sa mentalnim problemima, vaša su prava dodatno zaštićena slijedećim zakonima:

- Zakon o američkim državljanima sa invaliditetima (Americans With Disabilities Act (ADA))
- Zakonski amandmani o adekvatnim uvjetima stanovanja (Fair Housing Amendments Act)
- Zakon o građanskim pravima osoba na liječenju (Civil Rights of Institutionalized Persons Act)
- Zakon o obrazovanju osoba sa mentalnim problemima (Individuals With Disabilities Education Act)
- Zakon o rehabilitaciji, Dio 504 (Rehabilitation Act, Section 504)
- Zakon o građanskim pravima osoba države Michigan sa mentalnim i fizičkim ograničenjima (Michigan Handicapper Civil Rights Act)

Poznavanje ovih zakona pomoći će vam da se koristite svojim pravima i spriječite diskriminaciju. Ukoliko ste vi, vaš zastupnik ili članovi vaše porodice, zainteresirani za ove zakone, ili bilo koje druge zakone koji ugrožavaju vaša prava kao osobe koja prima usluge od ustanova za mentalno zdravlje, obratite se na Recipient Rights Office za dodatne informacije. Ako vi ili vaš zastupnik mislite da ste bili izloženi diskriminaciji, možete priložiti žalbu u Recipient Rights Office u svako doba, čak i nakon što je vaše liječenje završeno. Pored toga, žalbu vezanu za diskriminaciju možete uputiti:

- ◆ Uredu za građanska prava države Michigan (Michigan Department of Civil Rights), 303 W. Kalamazoo Street, Lansing, Michigan 48913, 1-800-482-3604;
- ◆ Ministarstvu za zdravlje i socijalne službe SAD (United States Department of Health and Human Services - DHHS), Office of Civil Rights) 300 Wacker Drive, Chicago, Illinois 60606, 1-312-353-2531.

Za podnošenje žalbe ovim uredima potrebno je da to uradite u roku od 180 dana od datuma kada ste bili izloženi navodnoj diskriminaciji. Ako ni nakon ovoga niste zadovoljni ishodom, možete podići tužbu u Državnom okružnom sudu (State Circuit Court) ili Federalnom okružnom sudu (Federal District Court).

Na raspolaganju vam također stoje mnoge državne organizacije, da vam pomognu, ukoliko mislite da su vaša prava povrijeđena.

Federalne agencije

Za informacije o adekvatnom tretmanu na radnom mjestu osoba sa smanjenom radnom sposobnošću, nazovite Mrežu za zapošljavanje osoba sa smanjenom radnom sposobnošću (Job Accommodation Network) na 1-800-526-7234 (voice/TTY) ili 10800-ADA-WORK (voice/TTY).

Ako smatrate da su vaša prava pod Glavom II zakona ADA bila povrijeđena od državnih ili lokalnih vladinih agencija, možete podnijeti prigovor Ministarstvu za pravosuđe (Department of Justice). Potrebno je da to uradite u roku od 180 dana od dana navedene diskriminacije. Pod određenim okolnostima, neki se slučajevi mogu uputiti na arbitražu pod nadzorom Ministarstva za pravosuđe (Department of Justice). Ovo ministarstvo može pokrenuti pravni postupak, ako je izvršilo uvid u dati predmet i nije bilo u stanju da razriješi problem prekršaja. Za dodatne informacije ili za podnošenje žalbe, obratite se Uredu za prava invalida, Odjelu za građanska prava Ministarstva pravosuđa SAD (Disability Rights Section, Civil Rights Division, U.S. Department of Justice) P.O.Box 66738, Washington, DC 20035-6738. Možete također nazvati 1-800-514-0301 (voice) ili 1-800-514-0383 (TTY).

Za prekršaje vezane za Glavu III zakona ADA na javnim mjestima (na pr. u restoranima, liječničkim ordinacijama, prodavaonicama, hotelima), žalbe se podnose na Justice Department, a u određenim situacijama, neki slučajevi se upućuje na arbitražu pod nadzorom ovog ministarstva. Ministarstvo je ovlašteno da pokrene pravni postupak u situacijama gdje postoje ponovljeni slučajevi diskriminacije, a koji se odnose na kršenje Glave III zakona, ili tamo gdje čin diskriminacije stvara problem od općeg javnog značaja. Glavu III zakona je moguće provesti putem privatne parnice. Adresa i telefonski broj navedeni su na dnu prethodnog paragrafa.

Za prekršaje protiv Zakona o amandmanima o adekvatnim uvjetima stanovanja (Fair Housing Amendments Act) možete ponijeti žalbu Ministarstvu za stanovanje i urbani razvoj SAD (U.S. Department of Housing and Urban Development). Za dodatne informacije o podnošenju žalbe obratite se Uredu za provođenje programa i prava invalida, Uredu za adekvatne uvjete stanovanja i jednaka prava, Ministarstvu za stanovanje i urbani razvoj SAD (Office of Program Compliance and Disability Rights, Office of Fair Housing and Equal Opportunity, U.S. Department of Housing and Urban Development), 451 Seventh Street, S.W., Room 5242, Washington, DC 20140. Možete se također obratiti Uredu za informacije o adekvatnim uvjetima stanovanja (Fair Housing Information Clearing House) na 1-800-343-3442 (voice) ili na 1-800-483-2209 (TTY).

Prema Zakonu o građanskim pravima osoba smještenih na liječenje (Civil Rights of Institutionalized Persons Act), Federalni javni tužilac može pokrenuti pravosudni postupak ako postoje objektivni razlozi koji ukazuju na to da je situacija dovoljno ozbiljna, zbog čega bi štíćenici bili izloženi značajnim povredama, te da se nad njima provodi dio uhodane prakse kojom im se uskraćuju ustavna i federalna prava, uključujući tu I Glavu II zakona ADA I paragrafa 504 Zakona o rehabilitaciji (Rehabilitation Act). Za dodatne informacije ili za upoznavanje Ministarstva za pravosuđe sa ovakvom situacijom, obratite se Posebnom uredu za sudske sporove Odjela za građanska prava Ministarstva za pravosuđe SAD (Special Litigation Section, Civil Rights Division, U.S. Department of Justice) P.O. Box 66400, Washington, DC 20035-6400, (202) 514-6255 (voice/relay).

Ako roditelj nije zadovoljan sa predloženim programom obrazovanja - IEP, prema Zakonu o obrazovanju osoba sa mentalnim problemima (Individuals with Disabilities Education Act), on/ona može zahtjevati saslušanje i reviziju od Ministarstva za obrazovanje države Michigan (Michigan Department of Education), ukoliko je to primjenljivo u toj državi. Roditelji mogu također podnijeti tužbu na odluku državne agencije Državnom i Federalnom sudu. Za dodatne informacije o ovom zakonu i vašim pravima obratite se Uredu za programe za specijalno obrazovanje, Ministarstva za obrazovanje SAD (Office of Special Education Programs, U.S. Department of Education) 330 C Street, N.W., Room 3086, Washington, DC 20202, (202) 205-5507 (voice) ili (202) 205-9754 (TTY).

Prema članu 504 Zakona o rehabilitaciji (Section 504 of the Rehabilitation Act), nijedna osoba koja posjeduje radnu kvalifikaciju, a pati od određenog tipa invaliditeta, ne može u SAD biti isključena ni iz jednog programa niti aktivnosti koja prima federalnu finansijsku pomoć, ili kojom rukovodi bilo koji izvršni ured ili Poštanska služba SAD. Takvim osobama ne smiju se uskratiti beneficije, niti one smiju biti podvrgnute bilo kakvoj diskriminaciji. Ukoliko smatrate da ste bili podvrgnuti diskriminaciji od neke od ovih agencija koje primaju federalnu finansijsku pomoć, a na osnovu fizičke i mentalne onesposobljenosti, možete podnijeti žalbu, prema Section 504, odgovarajućem uredu, tako što ćete se obratiti Odjelu za prava osoba sa invaliditetom Ureda za građanska prava Ministarstva za pravosuđe SAD (Disability Rights Section, Civil Rights Division, U.S. Department of Justice), P.O.Box 66738, Washington, DC 20035-6738, 1-800-514-0301 (voice), 1-800-514-0383 (TTY).

Državne agencije

Ako smatrate da ste bili izvrgnuti diskriminaciji na radnom mjestu zbog rase, spola, bračnog statusa, itd., zaštićeni ste Elliott Larsen zakonom države Michigan (Michigan's Elliott Larsen Act). Ako smatrate da ste bili isloženi diskriminaciji zbog vaših ograničenih sposobnosti, štiti vas Zakon o građanskim pravima invalida države Michigan (Michigan Handicapper Civil Rights Act). Za dodatne informacije vezane za ova dva zakona, obratite se Ministarstvu za građanska prava države Michigan (Michigan Department of Civil Rights), na adresu 303 W. Kalamazoo Street, Lansing, Michigan 48913, 1-800-482-3604.

Ako ste vi osobno klijent ili roditelj klijenta, a želite više saznati o obrazovanju djece sa ograničenim fizičkim i mentalnim sposobnostima, ili želite podnijeti žalbu koja se odnosi na usluge vezane za obrazovanje za fizički i mentalno ograničene, obratite se Ministarstvu za obrazovanje države Michigan, Uredu za obrazovanje osoba sa fizičkim i mentalnim ograničenjima (Michigan Department of Education, Office of Special Education), P.O.Box 30008, Lansing, Michigan 48909, (517) 373-0923.

DIO II: PRAVA VEZANA ZA LIJEČENJE

Liječenje i podrška

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 705,707-719, 744;
Administrativno pravilo 7029, 7135

Vi imate pravo:

Da vam se objasni zbog čega ste na liječenju, u čemu se ono sastoji, i koliko će vas to liječenje koštati.

Da učestvujete u razradi vašeg plana liječenja, te da u to uključite članove vaše porodice, prijatelje, zastupnike i stručnjake po vašem izboru. Razlog za isključenje određene osobe iz ovog procesa mora se pismeno navesti i priložiti u vaš dosije.

Da se program liječenja razradi u roku od 7 dana od početka liječenja, ili prije otpuštanja iz bolnice, ako ste zadržani na liječenju kraće od 7 dana.

Da izaberete, uz određena ograničenja, liječnika ili drugo zdravstveno osoblje za vaše liječenje, ukoliko ove usluge primete od lokalnih službi za mentalno zdravlje ili kvalificirane bolnice.

Da vas se usmeno i pismeno obavještava o toku vašeg liječenja, u prihvatljivim vremenskim razmacima, i na način prikladan za vaše zdravstveno stanje.

Da vas se ne podvrgava operativnim zahvatima bez pristanka sljedećih osoba:

- Vas
- Vašeg staratelja koji je zakonom opunomoćen da daje pristanak za operativni zahvat, ili
- Vašeg roditelja koji ima dozvolu za pravnu i fizičku skrb nad vama, ukoliko ste mlađi od 18 godina, ili
- Predstavnika koji je opunomoćen da daje pristanak na osnovu zakonskog trajnog opunomoćenja, ili drugih unaprijed pripremljenih uputstava.
- Ako vam je život u opasnosti ukoliko se operativni zahvat ne izvrši, te nema odgovarajuće osobe koja bi mogla dati pristanak, a potreba za operacijom je navedena u vašim dokumentima, ili
- Ako je operacija neizbježna, nema odgovarajuće osobe da dade svoj pristanak, a sud za uvjetne presude je odobrio operaciju.

Vi imate pravo dobiti informacije o planiranju porodice i s tim povezane zdravstvene informacije, te, ukoliko to zatražite od osoblja, da vas ono obuč i informira o planiranju porodice i o zdravstvenoj zaštiti.

Vi imate pravo da vam osoblje pomogne u vezi sa vašimduhovnim potrebama, ako to zatražite.

Vi imate pravo da vam se omogući liječenje tamo gdje ćete se osjećati najslobodnije imajući u vidu vaše stanje.

Vi imate pravo da vas se ne izlaže elektrošokovima (ECT), niti drugim vidovima terapije koji izazivaju konvulzije ili komu, osim ako se ne dobije pristanak od:

- Vas, ako ste stariji od 18 godina i nemate staratelja koji je zadužen za skrb o vašem zdravlju, ili
- Vašeg staratelja koji je zakonom opunomoćen da dade pristanak za terapiju elektrošokovima (ECT), ili

- Vašeg roditelja koji ima pravno i fizičko skrbništvo nad vama, a mlađi ste od 18 godina, ili
- Vašeg predstavnika koji je opunomoćen da daje pristanak za terapiju elektrošokovima pod trajnim opunomoćenjem ili unaprijed pripremljenim uputstvima.

Ako su vam usluge bile uskraćene, imate pravo na još jedno stručno mišljenje. Ovaj se zahtjev podnosi direktoru lokalnog programa za usluge mentalnog zdravlja.

Ako ste maloljetni, ako imate 14 ili više godina, vi imate pravo na ambulantno liječenje za vaše mentalne probleme (ne uključujući tu psihotropne lijekove i uputnicu za abortus), bez pristanka ili znanja vašeg roditelja ili staratelja. Ove usluge su ograničene na 12 ambulantnih posjeta, ili na 4 mjeseca po svakom pojedinom zahtjevu.

Ukoliko ste na bolničkom ili rezidencijalnom liječenju, imate pravo na fizički i psihijatrijski pregled u roku od 24 sata nakon prijema, a potom barem jednom godišnje.

Ako dobrovoljno pristanete na liječenje, a niste zadovoljni s nekim aspektima toga liječenja, imate pravo da odustanete od liječenja u bilo koje doba. Ako ne postoji drugi odgovarajući vid terapije na koji biste pristali, bit ćete otpušteni.

Ako niste dobrovoljno pristali na liječenje, nemate pravo odbiti terapiju. Unatoč tome, imate pravo postavljati pitanja o vašem liječenju, provjeravati program liječenja, i razgovarati o njemu s liječnikom ili drugim stručnjacima za mentalno zdravlje. Ako smatrate da vam terapija ne pomaže, možete zatražiti da se revidira program vašeg liječenja.

Planiranje usmjereno na pojedinca (Person-Centered Planning)

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 712

Prema revizijama Zakona o mentalnom zdravlju iz 1996 godine (Mental Health Code from 1996), zahtjeva se pristup usmjeren na pojedinca kad se planira, odabire i pruža potpora, usluga i/ili terapija koju pruža javni sistem za mentalno zdravlje (programi lokalne zajednice za mentalno zdravlje, centri za osobe sa ograničenjima u razvoju, i psihijatrijske bolnice, te pružaoci usluga za mentalno zdravlje pod ugovorom sa bilo kojom od navedenih službi).

Što je to Planiranje usmjereno na pojedinca?

Dio II

Planiranje usmjereno na pojedinca znači da će se terapija koju primete sastojati od aktivnosti za koje smatrate da će vam pomoći, u čijoj razradi i vi učestvujete, a koja odgovara vašim ciljevima. Ovaj će proces odrediti tip pomoći koji vam je potreban da biste postigli željeni cilj. Osoblje koje je uključeno u vaše liječenje podsticati će vas da dajete svoje mišljenje vezano za pomoć koju primete za napredak liječenja, i za bilo koje promjene koje mislite da bi pospješile vaše ozdravljenje.

U procesu usmjerenom na pojedinca postoje četiri osnovna dijela:

◆ **Određivanje budućnosti kakvu želite.**

Vi odabirete osobe koje će vam pomoći da odredite ciljeve za vašu budućnost kao i da je planirate. Vi ćete biti jedan od onih koji će odlučiti koje će se informacije iznijeti na sastanku. Moći ćete odrediti, u okviru razumnih granica, vrijeme i mjesto sastanaka na kojima će se određivati vaša terapija, te sadržaj i dužina sastanaka.

◆ **Planiranje budućnosti kakvu želite.**

Na sastancima koji se održavaju za planiranje vaše budućnosti pokušat će se ustanoviti ono što je vama važno, govorit će se o podacima vezanim za vaše sposobnosti, prednosti i vještine, kako

bi se ustanovile vaše potrebe i kako be se odredilo koji će se od vaših željenih ciljeva moći ostvariti kratkoročno, a koji dugoročno. Potom ćete vi i tim koji vam pruža podršku odrediti strategije za ostvarenje ovih ciljeva.

◆ **Pronalaženje pomoći i usluga za ostvarenje vaših željenih planova.**

Moći ćete koristiti sredstva koja će vam biti na raspolaganju da biste ostvarili željene ciljeve, a koja postoje u okviru vaše porodice, kruga prijatelja, vaše uže zajednice i javnog sistema za mentalno zdravlje. Na osnovu raspoloživih sredstava, moći ćete izabrati podršku i terapiju, te pomoći pri donošenju odluke o tome tko će što učiniti, kada i kako.

◆ **Redovito dobijanje povratne informacije o vašem liječenju da bi se utvrdilo kako poboljšati naše usluge i pružanje pomoći.**

Važno je da primate povratne informacije o toku vašeg liječenja. Ovo bi se trebalo odvijati kroz redovite neformalne razgovore sa osobom zaduženom za vaš slučaj (koordinatorom za pružanje podrške) o tome kako ste zadovoljni primjenom usluga i podrške, te o napretku prema željenom cilju. Podaci koje nam budete davali koristit će se za unošenje potrebnih izmjena u sistemu pomoći i medicinskih usluga koje primate.

Vi ćete također imati priliku da u službenom obliku izložiti svoje mišljenje o pomoći i medicinskim uslugama koje primate, kako bi se za sve pacijente poboljšalo pružanje ovih usluga.

Pored ovoga, da biste riješili ovaj problem, vi imate pravo na podnošenje službenih žalbi vezanih za pružanje pomoći i medicinskih usluga, i vezanih za osobe koje vam ih pružaju. ostvariti kratkoročno, a koji dugoročno. Potom ćete vi i tim koji vam pruža podršku odrediti strategije za ostvarenje ovih ciljeva.

Pitanja i odgovori vezani za planiranje usmjereno na pojedinca:

Tko mora pohađati sastanke Planiranja usmjerenog na pojedinca?

Vi i vaš pravni zastupnik (roditelj, ako ste maloljentna osoba, ili vaš staratelj), te koordinator za pružanje podrške (osoba zadužena za vaš slučaj).

Koga se još može uključiti?

Možda želite uključiti i članove svoje porodice, kolege sa posla, prijatelje, nastavnika, trenera, ili neke druge osobe koje vas dobro poznaju i kojima bez straha povjeravate svoje osobne probleme. Vaš koordinator za pomoć (osoba zadužena za vaš slučaj) može također predložiti da se pozove medicinska sestra, stručnjak za fizikalnu terapiju, ili osoblje koje je direktno uključeno u proces liječenja, a koje posjeduje podatke potrebne za planiranje i donošenje odluka.

Dio II

O kakvoj se vrsti željenih rezultata govori?

Među “rezultate” mogu se ubrojiti:

- Pozitivni odnosi sa članovima porodice,
- Sudjelovanje u aktivnostima i zbivanjima unutar lokalne zajednice,
- Značajne i produktivne aktivnosti u toku dana (kao sto su: odlazak u školu, na posao, ili volontiranje),
- Samostalno stanovanje ili stanovanje uz pomoć osoba koje ste vi sami izabrali.

Postoje li ograničenja vezana za Planiranje usmjereno na pojedinca?

Planiranje usmjereno na pojedinca ne daje garancije da će vam javni sistem mentalnog zdravlja osigurati pomoć, medicinske usluge, i/ili tereapiju, i to u onom obimu u kojem vi ti želite.

Ono što će vam javni sistem za mentalno zdravlje stvarno osigurati ovisit će o raspoloživim resursima (kao što su financije i osoblje), pravilima i propisima kojima se ovaj program rukovodi, ili će ovisiti o sistemu financiranja, i/ili procjeni rukovodioca ovog program koja se odnosi na ostvarivost, prikladnost i sigurnost takve usluge ili terapije.

Pitanja o lijekovima koja vas mogu zanimati:

Ako vam je liječnik propisao neki lijek, morat ćete ga uzimati prema uputstvima. Ovdje navodimo neka pitanja koja biste možda htjeli postaviti liječniku ili medicinskoj sestri kako biste dobili informacije za što djelotvorne rezultate.

- Zašto moram uzimati ovaj lijek?
- Šta bi se dogodilo kad ga ne bih uzeo/uzela?
- Mogu li se liječiti bez lijekova?
- Prije nego počnem uzimati bilo kakav lijek, ili čak ako ne uzimam lijekove, imam li pravo ići kod drugog specijaliste po još jedno stručno mišljenje?
- Koji je naziv lijeka koji mi je propisan?
- Kako bi se trebao/trebala osjećati? Koje su sve popratne negativne posljedice ovog lijeka? Hoće li on utjecati na neki drugi od mojih zdravstvenih problema?
- Postoje li neke popratne negativne posljedice koje moram odmah prijaviti?
- Da li je ovaj lijek sličan ili različit od onog kojeg sam ranije uzimao/uzimala?
- Koja je doza koju moram uzimati? Koliko puta na dan? U koje doba dana? Prije ili poslije jela?

- Što bi se desilo kad bih uzela/uzeo preveliku dozu lijeka?
- Je li dozvoljeno piti alkohol ili pivo dok uzimam ovaj lijek?
Postoji li neko drugo piće ili hrana koje moram izbjegavati dok uzimam ovaj lijek?
- Postoje li neki lijekovi koje ne smijem uzimati dok uzimam ovaj lijek?
- Da li će ovaj lijek utjecati na moju seksualnu zainteresiranost i sposobnost?
- *Za žene u godinama kada su sposobne za rađanje:* Hoće li ovaj lijek imati ikakvog utjecaja na menstruaciju? Smijem li uzimati tablete za kontracepciju dok uzimam ove lijekove? Ako zatrudnim dok uzimam ovaj lijek, da li će to imati ikakav štetan utjecaj na plod? Da li da ga uzimam dok dojim?
- Smijem li voziti kola ili upravljati nekim drugim strojevima dok uzimam ovaj lijek?
- Moram li znati još nešto o ovom lijeku?
- Koliko često ćete provjeravati rezultate ovog lijeka?
- Kolko dugo ću morati uzimati ovaj lijek?
- Kada bi trebalo da počnem uzimati ovaj lijek?
- Ako budem uzimao/uzimala ovaj lijek duže vrijeme, kakve su posljedice?
- Što je to tardive dyskinesia (TD) (Umanjena sposobnost kretanja)? Mogu li oboljeti od TD ako uzimam ovaj lijek? Može li se nešto učiniti da se ovo izbjegne?

DIO III: PRAVA VEZANA ZA PRIJEM I OTPUŠTANJE (Maloljetnici i odrasli)

Procedura dobrovoljnog prijema

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 410-420

Ukoliko ste na dobrovoljnoj osnovi primljeni u psihijatrijsku bolnicu ili na psihijatrijsko odjeljenje (ili ako ste primljeni na osnovu molbe vašeg staratelja, a uz vaš pristanak) imate slijedeća prava:

- Dobrovoljni prijem u bolnicu u službenoj formi: Ovo podrazumijeva da ćete priložiti pismenu obavijesti o vašoj namjeri da naputite bolnicu. Nakon podnošenja pismenog zahtjeva, morate biti optušteni u roku od tri (3) dana (ne ubrajajući u to nedjelju i praznike). Međutim, ako upravnik bolnice smatra da vam je potrebno liječenje, pa od suda traži da vas se zadrži u bolnici bez vašeg pristanka, morat ćete ostati u bolnici dok sud ne donese odluku o nastavku vašeg liječenja.
- Dobrovoljni prijem u bolnicu u neslužbenoj formi: Ovo podrazumijeva da možete napustiti bolnicu u bilo koje vrijeme u toku dnevne smjene. Potrebno je da obavijestite odgovorne službenike da želite biti otpušteni.
- Imate pravo prekinuti vaše učešće u programu u bilo koje vrijeme, čak i ako to radite protiv liječnikovog savjeta. Međutim, ako ovo uradite, a kasnije se predomislite i želite se vratiti, možda ćete morati proći kroz novu prijemnu proceduru.
- Imate pravo biti otpušteni po završetku liječenja ili kad vam liječenje više nije potrebno.
- Imate pravo tražiti još jedno stručno mišljenje, ukoliko jedinica za predprijemni pregled u okviru programa lokalne agencije za mentalno zdravlje ne smatra da je potrebno da budete u bolnici.

Procedura nedobrovoljnog prijema

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 423 –450; 1498

Ako ste primljeni u psihijatrijsku bolnicu bez vašeg pristanka, imate ova prava:

- ◆ da obavite barem dva telefonska razgovora.
- ◆ da dobijete primjerak prijave u kojoj se navodi da vam je potrebno liječenje i primjerke izvještaja liječnika koji su vas pregledali.
- ◆ da dobijete pismenu izjavu u kojoj se navodi da će vas psihijatar pregledati u roku od 24 sata nakon prijema u bolnicu.
- ◆ da dobijete pismeni izvještaj u kojem su objašnjena vaša prava na:
 - Potpunu sudsku raspravu.
 - Advokatsko zastupništvo.
 - Prisustvovanje raspravi.
 - Suđenje s porotom.
 - Objektivan liječnički pregled.
- ◆ da službeno osoblje, ako to želite, obavijesti vašu porodicu o vašem prijemu u bolnicu.
- ◆ da će ako vas policija uhapsi i privede u odjel za predprijemni pregled, osoblje tog odjela završiti pregled u roku od dva sata, osim ako ne postoji dokumentirani zdravstveni razlog za njegovo odlaganje.
- ◆ da vas pregledaju dva liječnika, ili psiholog i psihijatar kako bi ustanovili da li je potrebno da vas se primi u bolnicu. Jedan pregled mora obaviti psihijatar, dok se vaš prvi pregled može izvršiti prije nego vas dovedu u bolnicu.
- ◆ da odbijete uzimanje lijekova prije sudske rasprave, osim ako liječnik opće prakse ne ustanovi da vam je to potrebno, kako bi vas se spriječilo da fizički povrijedite sebe ili druge, ili ako vam je život u opasnosti.

- ◆ da se izvrši objektivni liječnički pregled prije potpune sudske rasprave.
- ◆ da u roku od 72 sata (ne računajući nedjelju i praznike) nakon što su podneseni zahtjev i klinička potvrda sudu, imate:
 - Pravo da se sastanete sa pravnim savjetnikom,
 - Pravo da se sastanete sa članom liječničkog tima kojeg odredi direktor bolnice,
 - Pravo da se sastanete sa za vas određenim socijalnim radnikom za mentalne probleme,
 - Pravo da odredite jednu osobu po vašem izboru koja će se sastajati s vama i gore navedenim osobama sa svrhom da vas se obavijesti o:
 - predloženom planu medicinskih usluga u bolnici.
 - predloženom planu terapije u mjestu u kojem boravite.
 - prirodi i mogućim posljedicama nedobrovoljne hospitalizacije.
 - da zahtjevate da se vaše sudsko saslušanje odgodi ili “odloži” na određeno vrijeme (na 60 ili 90 dana), sa neprekinutim pravom na zahtjev za saslušanje u toku ovog “perioda odlaganja”. U toku ovog perioda liječit će vas se kao dobrovoljnog pacijenta.

Ako pristanete na uzimanje lijekova ili na liječenje prije sudske rasprave, to neće značiti da pristajete na hospitalizaciju.

Sudsko saslušanje

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 452; 463

Alo ste nedobrovoljno došli u bolnicu, imate slijedeća prava vezana za sudske rasprave:

- ◆ da se sudsko saslušanje održi bez odlaganja, u roku od sedam dana (ne ubrajajući u to nedjelje i praznike) nakon što sud primi zahtjev.

- ◆ da prisustvujete svim saslušanjima. Vi se možete odreći svoga prava da prisustvujete saslušanjima ako potpišete dokument kojim se odričete tog prava a u prisustvu vašeg pravnog savjetnika, i predate ga sudu. Vi imate pravo da vas za vrijeme saslušanja predstavlja advokat. Ako nemate dovoljno sredstava da platite advokatske usluge, sud će vam odrediti advokata. Vaš advokat se mora s vama osobno posavjetovati 24 sata prije termina za vaše sudsko saslušanje.
- ◆ Da tražite suđenje sa porotom.
- ◆ Da predočite dokumente i svjedoke, te da se izvrši unakrsno ispitivanje svjedoka.
- ◆ Da, ako je to potrebno, dobijete o državnom trošku objektivnu kliničku procjenu koju će izvršiti liječnik opće prakse, psihijatar ili psiholog po vašem izboru. (Morate podnijeti zahtjev u ovu svrhu prije prvog zakazanog saslušanja ili na prvom saslušanju prije nego prvi svjedok položi zakletvu.)
- ◆ Na jedan primjerak sudskog naloga.
- ◆ Ako ste maloljetna osoba, ako imate 14 godina ili ste stariji, možete u roku od 30 dana od prijema u bolnicu podnijeti prigovor sudu što ste smješteni u bolnicu. To isto možete ponoviti u roku od 30 dana od vremena kad primite pismeni nalaz bolničkog osoblja koji se odnosi na neophodnost za produženi boravak u bolnici.
- ◆ Ako ste maloljetna osoba bilo koje dobi i zadržani ste u bolnici duže od sedam dana, imate pravo obavjestiti bolničko osoblje da namjeravate podnijeti prigovor vezan za činjenicu da ste zadržani u bolnici. Netko od bolničkog osoblja vam mora pomoći da pravilno ispunite prigovor na vaše zadržavanje u bolnici. Ako nitko to ne uradi, tražite sastanak sa savjetnikom za vaša prava koji će vam u tome pomoći.

Napomena: Nakon podnošenja sudske odredbe o vašoj prisilnoj hospitalizaciji ili nedobrovoljnoj alternativnoj terapiji, sud mora narediti Državnoj policiji da sudsku naredbu uvede u mrežu policijskih informacija ((LEIN) Law Enforcement Information Network).

Ukoliko ste ponovo primljeni na bolničko liječenje na duže od 10 dana pod naredbom za kombiniranu hospitalizaciju/alternativnu terapiju, mora vas se obavijestiti da imate pravo na prigovor vezan za hospitalizaciju. Ako podnesete prigovor, sud mora zakazati saslušanje kako bi odredio da li je potrebno da nastavite sa liječenjem.

Periodične procjene

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 482; 485a

Ako primate sudski nalog za nastavak nedobrovoljnog liječenja, imate pravo na redovite, odgovarajuće i neodložive procjene vašeg stanja. Ovakve evaluacije se moraju izvršiti šest mjeseci od datuma sudske naredbe, i od tada nadalje svakih šest mjeseci. Rezultati ovih procjena moraju vam se dostaviti u roku od pet dana od trenutka kad dospiju u vaš dosije, i mora vas se obavijestiti o vašem pravu na zahtjev za otpuštanje. Ukoliko podnesete zahtjev za otpuštanje nakon periodične procjene, imate pravo na saslušanje. Pored saslušanja, možete zahtijevati od suda da vam dozvoli saslušanje vezano za otpuštanje iz bolnice jedanput u toku 12 mjeseci od datuma prvobitnog naloga. Nakon bilo kojeg od ovih saslušanja, ako sud odredi da vam liječenje više nije potrebno, bit ćete otpušteni iz bolnice.

DIO IV: PRAVA U REZIDENCIJALNOM ILI BOLNIČKOM AMBIJENTU

Zakon o mentalnom zdravlju garantira pacijentima koji su na bolničkoj ili rezidencijalnoj njezi zaštitu određenih osnovnih prava. Ova se prava mogu ograničiti, što ovisi o prirodi liječenja. Ako postoje takva ograničenja, vi i vaš pravni zastupnik morat ćete se složiti s njima u planu liječenja. Opća ograničenja koja se odnose na sve pacijente (kao što su satovi određeni za posjete, osobni predmeti koje možete imati uza se, ili upotreba telefona) utvrdit će ustanova ili odjel u kojem boravite. Ova ograničenja moraju biti izvješena u pismenom obliku na dobro vidljivom mjestu.

Vaša pošta

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 726

Vi imate pravo:

Primati i slati poštanske pošiljke koje vam nitko neće otvarati niti čitati. Ako nemate financijskih sredstava, možete tražiti i dobiti ćete pribor za pisanje i određen broj maraka.

Telefon

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 726

Vi imate pravo:

Obavljati telefonske razgovore. Ako nemate nikakvih prihoda, određena količina novca će vam se staviti na raspolaganje, kako biste mogli koristiti telefon.

Posjetioci

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 728
Administrativno pravilo 7009

Vi imate pravo:

Da budete sa posjetiocima nasamo.

Da primite u kućnu posjetu svog liječnika (ako ga imate) ili da razgovarate sa svojim svećenikom, rabinom i duhovnim savjetnikom u odgovarajuće vrijeme.

Da razgovarate sa svojim advokatom, sudskim službenicima i drugima o pravnim detaljima, bez ograničenja i u bilo koje doba.

Materijali za zabavu, informacije i vijesti

Administrativno pravilo o mentalnom zdravlju 330.7139

Vi imate pravo:

Gledati TV, kupovati i čitati novine, časopise i knjige po vašem izboru, osim ako postoje ograničenja koja su vezana za vaš plan liječenja, ili ako su općenito ograničena pravilnikom programa.

Vjerska prava

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 704

Vi imate pravo:

Da živite prema svojim vjerskim uvjerenjima. Ne smije vas se prisiljavati da prisustvujete vjerskoj službi ako to ne želite, niti se od vas smije tražiti da slušate ili gledate vjerske programe na radiju i TV.

Predmeti u privatnom vlasništvu

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 728
Administrativno pravilo 7009

Vi imate pravo:

Nositi svoju vlastitu odjeću, te posjedovati i imati kod sebe svoje lične stvari.

Provjeravati vaše lične stvari u razumno vrijeme.

Da vi i osoba koju ste ovlastili da se brine o vašim stvarima u određenoj ustanovi dobijete potvrdu o njima. Ove stvari vam se moraju vratiti pri vašem otpustanju, osim ako se radi o nečemu nezakonitom.

Na dovoljno velik prostor za smještaj vaših ličnih stvari.

Da se vaše stvari ne pretresaju osim ukoliko to nije dio programa vaše terapije, ili ako postoji dobar razlog za pretresanje; da budete prisutni kada se vaša imovina pretresa; te da se razlog za pretres unese u pismenom obliku u vaš dosije.

Vaš program liječenja može još više ograničiti ovo pravo, i to iz slijedećih razloga:

- ◆ Da bi se imovina koju ste sa sobom donijeli zaštitila od krađe, te da se ne bi zagubila ili uništila. Ako želite imati više stvari kod sebe, a možda ne bi bile sigurne u ovoj ustanovi, morat ćete potpisati izjavu s kojom se skida odgovornost sa navedene ustanove.
- ◆ Da bi vas se spriječilo da fizički ozlijedite sebe ili druge.
- ◆ Vama i vašem pravnom predstavniku mora se kazati razlog ograničenja tih prava i datum kada to ograničenje ističe.

Novac

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 730-736

Ako ste smješteni u državnoj bolnici ili centru, imate pravo:

Na naknadu za posao kojeg ste prihvatili da radite, ako vam posao bude ponuđen. Međutim, nećete dobivati plaću za pospremanje svoje sobe ili stana (na primjer, pospremanja svog kreveta) ili za rad koji predstavlja dio boravišnog aranžmana male grupe.

Da se ne uzima više od polovice vaših prihoda za plaćanje vašeg liječenja.

Da se vaš novac čuva na računu na vaše ime u toj ustanovi.

Da imate lak pristup svom novcu koji je pohranjen na računu u toj ustanovi i da ga možete trošiti kako želite. Pravila koja vrijede u određenoj ustanovi mogu ograničiti količinu novca koju možete imati kod sebe.

Da vam se dade novac sa računa pri otpuštanju is ustanove.

Ova prava mogu biti ograničena:

- ◆ Ako vam vlada SAD kaže da netko treba voditi brigu o novcu kojeg primete od organizacije Social Security i odredi osobu kojoj će se isplaćivati vaš novac, ili
- ◆ Ako imate staratelja koji je ovlašten da kontrolira kako raspoložete novcem.

Sloboda kretanja

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 740, 742, 744

Sloboda kretanja je pravo, a ne privilegija. Ovo se pravo ne može ograničiti više nego što je to neophodno za pružanje usluga mentalnog zdravlja, da bi vas se spriječilo da nanese povrede

sebi ili drugima, ili da bi se spriječilo da dođe do većeg oštećenja materijalne imovine. Ako ste primljeni po nalogu suda za krivična djela ili ste prebačeni iz zatvora ili popravne ustanove, mogu se poduzeti prikladne mjere predostrožnosti.

Ako vam je ograničena sloboda kretanja, dužina i razlog ograničenja moraju se unijeti u pismenom obliku u vaš dosije. Ograničenja se moraju ukloniti kada razlozi za njihovu primjenu više ne postoje.

Ako ste smješteni na psihijatrijsko odjeljenje u bolnici ili kvalificiranoj instituciji za njegu djece, može vas se smjestiti u prostoriju koja se zaključava (ograničeno kretanje):

- Da bi se spriječilo da nekoga povrijedite.
- Da bi vas se spriječilo da nanese veću materijalnu štetu.

Ako boravite u bolnici ili u rezidencijalnoj sredini, dozvoljeno je da vas se fizički obuzda:

- Ako to pravila te ustanove dozvoljavaju.
- Da bi vas se spriječilo da fizički ozlijedite sebe ili druge.
- Da bi vas se spriječilo da nanese veću materijalnu štetu.

DIO V: PRAVA IZ OBLASTI SUDSKE MEDICINE

Nesposoban da prisustvuje suđenju (Incompetent to Stand Trial - IST)

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 330.2050

Ako ste primljeni u bolnicu po odredbi Nesposoban da prisustvuje suđenju (IST), onda se nalazite pod nadležnošću suda za krivična djela, a ne sudskog sistema uvjetnog kažnjavanja. Odredba da ste nesposobni da prisustvujete suđenju (IST odredba) može vrijediti do 15 mjeseci, za koje vrijeme će vas se podvrgnuti psihijatrijskom liječenju, kako biste mogli razumijeti krivičnu optužbu protiv vas i učestvovati u sudskom procesu. Vaš psihijatar će ponoviti procjenu vaše sposobnosti svakih 90 dana, i izvještaj će podnijeti sudu za krivična djela.

Otsustvo krivice na osnovu mentalne neuračunljivosti (Not Guilty by Reason of Insanity - NGRI)

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 330.2050

Ako ste oslobođeni krivične optužbe na osnovu umobolnosti, bit ćete poslani u Centar za sudsku psihijatriju kroz period koji neće trajati duže od 60 dana, da se utvrdi da li vam je potrebno psihijatrijsko liječenje.

Ako Centar za sudsku psihijatriju ustanovi da vam je zaista potrebno psihijatrijsko liječenje, zahtjev za prisilnu hospitalizaciju podnijet će se kod suda za uvjetne presude i održat će se saslušanje. Pogledajte Dio III ove brošure u kojem se govori o nedobrovoljnom prijemu i o odgovarajućim pravima.

Ako se zahtjev za prisilnu hospitalizaciju ne podnese, o tome će se obavijestiti Centar za sudsku psihijatriju, a vi ćete biti otpušteni.

DIO VI: ŽALBE I PRIGOVORI NA RJEŠENJA ŽALBI

Podnošenje žalbe o pravima pacijenta

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 776

Ako smatrate da je neko od prava navedenih u ovoj brošuri bilo povrijeđeno, vi ili vaš predstavnik trebalo bi da podnesete žalbu vezanu za prava pacijenta.

Žalbu možete podnijeti tako što ćete nazvati ili posjetiti Rights Office, ili što ćete ispuniti formular o pravima pacijenta koji se nalazi u ovoj brošuri, i što ćete ga poslati u Rights Office. Ime i telefonski broj službenika/savjetnika za prava za ovu agenciju naći ćete na poledini ove brošure, a trebalo bi da je postavljena na vidnom mjestu, tamo gdje se nalazite na liječenju.

Vaša žalba bi trebalo da sadržava:

- ◆ Izjavu kojom se Rights Office upoznae s onim na što se žalite;
- ◆ Koja su prava po vašem mišljenju povrijeđena;
- ◆ Što, po vašem mišljenju, može riješiti vaš problem.

Ako želite pomoć za pisanje žalbe, službenici u Rights Office uputiti će vas na organizaciju koja se zauzima za vaša prava. Ako u vašoj sredini ne postoji takva organizacija, službenik/savjetnik za prava će vam pomoći u tome.

Razmatranje vaše žalbe

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 776

Kroz pet radnih dana (u radne dane ne spadaju subota i nedjelja) nakon primitka vaše žalbe, Rights Office će vas pismeno obavijestiti o prijemu vaše žalbe i poslat će vam jedan primjerak te žalbe.

U tom pismu će biti navedeno da li će se vaša žalba razmatrati, i o proceduri arbitraže kojoj se može pribjeći nakon završenog razmatranja žalbe.

Ako Rights Officer/Advisor bude uzeo/uzela vašu žalbu u razmatranje, on/ona će utvrditi da li su vaša prava bila povrijeđena, i ako je to potrebno, preporučiti će odgovarajuće mjere da se prekršaj ispravi.

Trebalo bi da Rights Officer/Advisor završi razmatranje vaše žalbe najkasnije 90 dana nakon što je ona primljena. Vi ćete dobijati pismeni izvještaj svakih 30 dana dok se razmatranje ne završi.

Kada se razmatranje okonča, Rights Officer/Advisor će podnijeti istražni izvještaj direktoru agencije. U roku od 10 radnih dana po primitku ovog izvještaja, on/ona će vam predati pismeni sažetak ovog izvještaja.

Sažetak izvještaja će vas upoznati sa tokom razmatranja, reći će vam da li je Rights Office utvrdio da su vaša prava bila povrijeđena, izvjestiti će vas o preporukama koje je predložio Rights Office, i upoznat će vas sa mjerama koje je direktor poduzeo, ili će tek poduzeti, da bi riješio vašu žalbu. Obavijestit će vas kako i kamo uputiti prigovor na rješenje žalbe ako niste zadovoljni sa rezultatima razmatranja koje je poduzeo Rights Office, poduzetim mjerama, ili ako mislite da Rights Office nije započeo ili okončao razmatranje na vrijeme.

Prava vezana za prigovor na rješenje

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 784-786

Nakon što ste primili sažet izvještaj, imate pravo na podnošenje prigovora na rješenje žalbe. Prigovor na rješenje žalbe mora se

napisati i poslati u roku od 45 dana. Možete podnijeti prigovor na rješenje žalbe ako smatrate:

- ◆ Da rezultati razmatranja u Rights Office-u nisu u skladu sa činjenicama, ili zakonom, pravilima, ili načelima agencije.
- ◆ Da mjere, ili predložene mjere direktora agencije nisu donijele odgovarajuće rješenje.
- ◆ Da Rights Office nije započeo ili završio razmatranje na vrijeme.

Ako ne postoji organizacija koja se zauzima za vaša prava da vam pomogne napisati prigovor na rješenje žalbe, Rights Office će vam u tome pomoći.

U roku od pet radnih dana po primitku vašeg prigovora na rješenje žalbe, lokalni odbor za žalbe i prigovore će razmotriti vaš slučaj da ustanovi da li odgovara određenim zahtjevima, i pismeno će vas obavijestiti da li je vaš prigovor na rješenje žalbe prihvaćen.

Ovaj odbor donosi odluku o vašem prigovoru na rješenje žalbe u roku od 30 dana. Pregledat će dosije o vašem slučaju koji mu podnosi Rights Office, a može zatražiti od vas dodatne podatke. Kroz 10 dana nakon što se donese odluka, vama će biti upućen jedan primjerak.

Ako niste zadovoljni s odlukom imate još 45 dana na raspolaganju za podnošenje pismenog prigovora na rješenje Ministarstvu za javno zdravlje države Michigan (Michigan Department of Community Health). Jedini razlog zbog kojeg se možete žaliti na ovom nivou je ako smatrate da rezultati istražnog postupka u Rights Office nisu u skladu sa činjenicama ili odgovarajućim zakonima, pravilima, načelima ili smjernicama.

Ako niste zadovoljni sa odgovorom iz Michigan Department of Community Health, možete podnijeti žalbu u Circuit Court u

vašem okrugu, (ili u Ingham County Circuit Court). Imate svega 21 dan da to uradite, a vjerojatno će postojati potreba za angažiranjem advokata da vam pomogne. Vaš prigovor na rješenje žalbe upućen u Circuit Court zasniva se na potpunoj dokumentaciji vaše žalbe koju je sastavilo Ministarstvo.

Arbitraža

Zakon o mentalnom zdravlju, paragraf 788

Kad Rights Office završi istragu, vi imate pravo zahtjevati da se izvrši arbitraža vašeg spora. Arbitraža se vrši na dobrovoljnoj osnovi za sve stranke. Arbitraža podrazumijeva sastanak između vas, predstavnika agencije i osobe koja je kvalificirana da pomaže u rješavanju žalbi. Ako postignete sporazum, morat ćete potpisati izjavu u kojoj se kaže da ćete se i vi i agencija toga pridržavati. Za vrijeme arbitražnog procesa rokovi za žalbe i prigovore se zaustavljaju. Ako arbitraža ne uspije, imate pravo nastaviti sa žalidbenim procesom i/ili nastavljati sa procesom podnošenja prigovora na rješenje žalbe.

DIO VII: GRUPE I ORGANIZACIJE KOJE ZASTUPAJU VAŠA PRAVA

Slijedeće grupe i organizacije su na raspolaganju da vam pomognu u zaštiti vaših prava kao pacijenta koji prima usluge za mentalno zdravlje:

Association for Children's Mental Health
1705 Coolidge Road
East Lansing, MI 48906
517-336-7222

Alliance for the Mentally Ill
921 North Washington
Lansing, MI 48906
517/485-4049 or 1-800-331-4264

ARC/Michigan
333 S. Washington Square, Suite 200
Lansing, MI 48933
1-800-292-7851

Michigan Disability Rights Coalition
241 E. Saginaw, Suite 450
East Lansing, MI 48823
1-800-760-4600

Michigan Protection and Advocacy Services, Inc.
106 W. Allegan, Suite 300
Lansing, MI 48933
1-800-288-5923

United Cerebral Palsy – Michigan

320 N. Washington Square, Suite 60
Lansing, Michigan 48933
1-800-828-2714

**Ako želite doznati više o vašim pravima,
obratite se savjetniku za vaša prava.**

Priprema teksta:

Michigan Department of Community Health
Office of Recipient Rights
Lewis Cass Building
Lansing, MI 48913

Odobrenje za tiskanje:

Michigan Mental Health Code
P.A. 258 of 1974, as amended

Broj primjeraka: 200,000
Cijena: \$47,697.32
Cijena po primjerku: \$0.238

MDCH je organizacija koja zapošljava sve građane pod jednakim uvjetima.

DCH-0085

(Rev 7/00)